

Bývalý pozemkový katastr, reambulace pozemkového katastru

Doc. Ing. Václav Čada, CSc.

cada@kma.zcu.cz

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta aplikovaných věd - KMA
oddělení geomatiky

Legislativní a metodické zajištění SK

- **císařský patent Františka I.** ze dne 23. prosince 1817

Katastr

- *měl tvořit stálý a dokonalý seznam všech pozemků podrobených dani, s udáním jejich velikosti, polohy a čistého výnosu*
- *převzal dělení země na **katastrální obce** a zobrazené pozemky – **parcely***
- *rozlišoval **pozemky dani podrobené***

půda plodná - zahrady, vinice, role, louky, pastviny, lesy

pozemky využívané k jiným účelům než zemědělským a lesnickým - zastavěné plochy domů a budov včetně dvorů, stavební místa, plochy lomů, soukromé cesty, kanály, dráhy atd

*a **pozemky od daně osvobozené** - neplodná půda, ale také rybníky bez užitku, koryta řek a potoků, veřejné kanály, náměstí, návsi, veřejné cesty, státní dráhy, kostely, kaple, hřbitovy, budovy sloužící státu, veřejné vzdělávací ústavy atd.*

- *pozemkové a stavební parcely byly číslovány ve dvou číselných řadách*

Legislativní a metodické zajištění SK

- **prozatímní měřická instrukce** ze dne 28. března 1818
- **definitivní měřická instrukce** ze dne 28. února 1824

"Instruction zur Ausführung der zum Behufe des 8-ten und 9-ten Paragraphes des Allerhöchsten Patentes von 23. December 1817 angeordneten Landes-Vermessung"
Instrukce k provádění zemského vyměřování nařízeného podle nejvyššího patentu ze dne 23. prosince 1817

*Přesnost zobrazení délek byla stanovena tak, že rozdíl měřené délky a délky odsunutá na mapě neměl překročit **1/200** délky a pouze u pozemků malé ceny mohl rozdíl činit až **1/100***

- **měřická instrukce** dále doplňována a vydána v letech 1856 a 1865
umožňovala použití dalších měřítek 1:720 a 1:1 440

Reambulovaný katastr 1869 – 1882

- důvodem revize (reambulace) SK byl nízký a nestejněměrný odhad čistého výnosu vycházející z úrovně cen a způsobu hospodaření v roce 1824
- **Říšský zákon číslo 88 ř.z. "O revizi katastru daně pozemkové"** ze dne 24. května 1869
- Úkolem reambulace bylo zejména jednorázové doplnění měřického i písemného elaborátu katastru všemi změnami nastalými od původního měření a následné provedení nového, tzv. všeobecného vcenění a vtřídění pozemků
- Nově upravené kultury *role, louky, zahrady (chmelnice), vinice, pastviny, alpy, lesy, jezera (rybníky, močály), parifikáty a neplodná půda.*
- Bonita pozemků byla vyjadřována 6 až 8 třídami.

Reambulovaný katastr 1869 – 1882

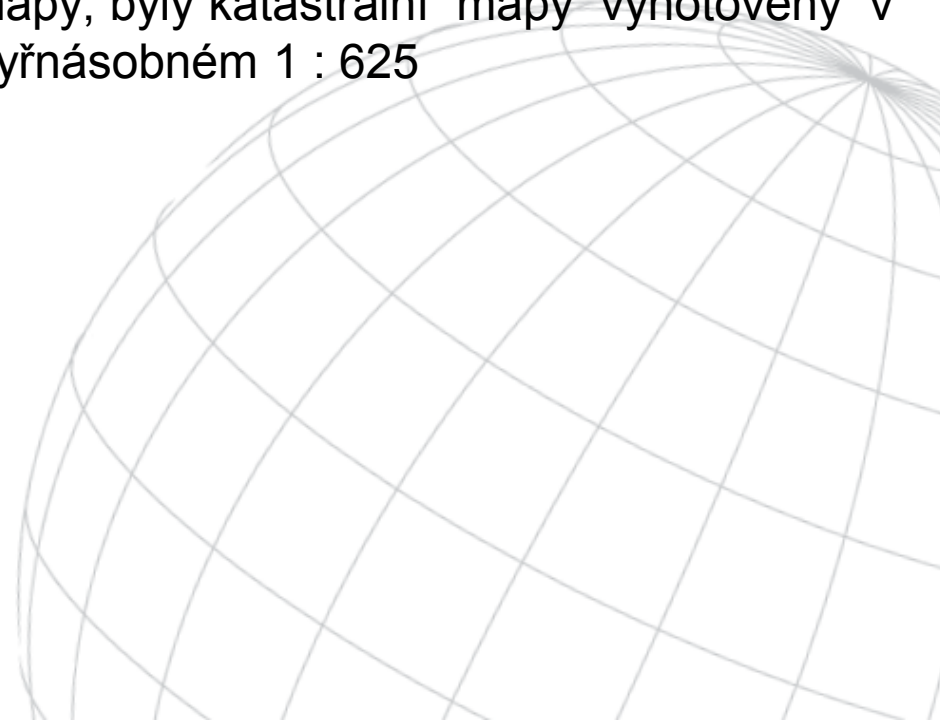
- Pro měřické práce vydalo ministerstvo financí
- **"Nařízení o způsobu provádění prací měřických při upravení daně pozemkové dle zákona ze dne 24. května 1869"**
- bylo nutno zjistit veškeré nastalé změny v kultuře, osobě a předmětech měření (bez ohledu na to, zda byly, či nebyly ohlášeny), tyto vyšetřit a zaměřit, doplnit katastrální mapy, určit plochy jednotlivých kultur a dílů různé bonity a vyhotovit sumáře obcí podle kultur a bonit
- pracovalo se na litografických otiscích map, využívalo se i stávajících indikačních skic SK
- v případech velkého počtu změn ve stávající katastrální mapě, bylo možné (po řádném zdůvodnění a souhlase předsedy zemské komise) provést nové vyměření podle instrukce z roku 1865

Reambulovaný katastr 1869 – 1882

- reambulovaný katastr sloužil k **založení nových pozemkových knih**, zápisy v pozemkových knihách měly konstitutivní charakter, **práv se nabývalo vkladem** do pozemkových knih
- zákonem bylo stanoveno provádět **revize katastru** vždy po 15 letech
- zřízen institut **evidenčních geometrů** u zemských finančních správ
- uložena **ohlašovací povinnost změn**
- šetření změn evidenčními geometry a **vyhotovování geometrických** (situačních) **plánů** oprávněnými soukromými techniky
- ošetřena **veřejnost katastru**, do kterého mohl každý nahlížet, kopie a výpisy za úplatu byly prováděny katastrálními úředníky

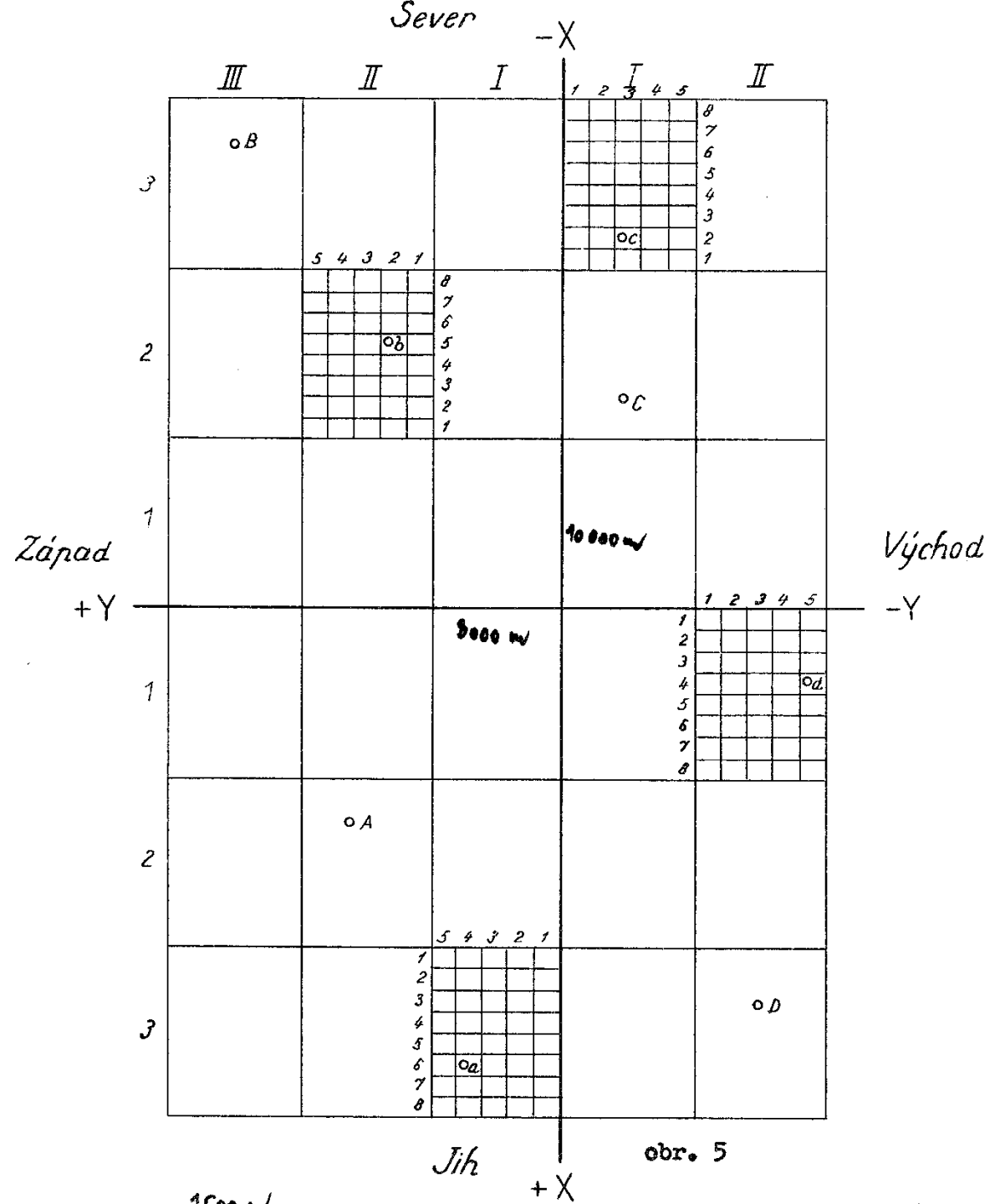
Zavedení metrické soustavy

- Zavedením metrické délkové soustavy zákonem č. 16/1872 ř. z. (říšského zákoníku) z 23. července 1871 v zemích bývalého Rakouska bylo od roku 1898 užíváno pouze **míry metrické**.
- Byla zavedena i nová měřítková řada sekčních listů 1 : 2500. Pokud to vyžadovaly poměry z hlediska grafické únosnosti mapy, byly katastrální mapy vyhotoveny v měřítku dvojnásobném 1 : 1250 nebo čtyřnásobném 1 : 625

Zavedení metrické soustavy

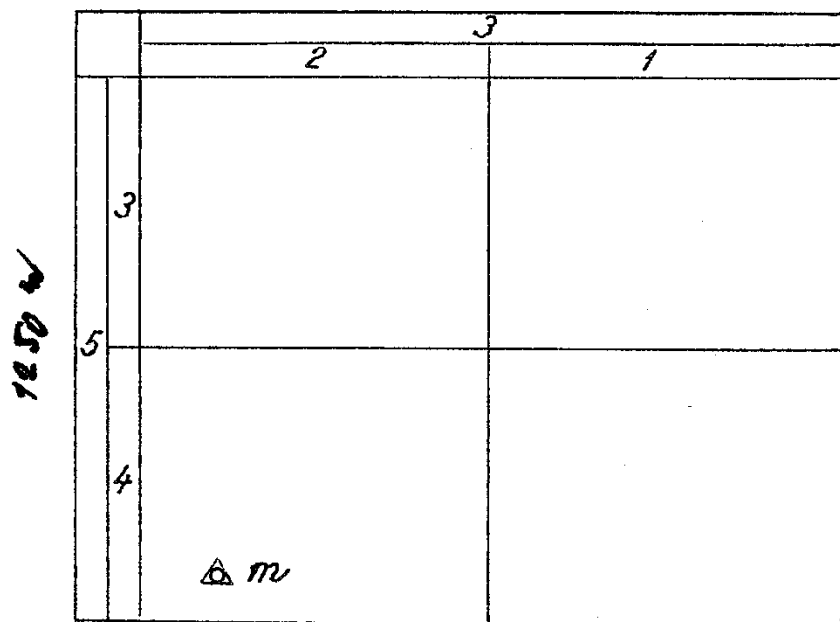
- Klady map dekadických měřítek 1:2 500

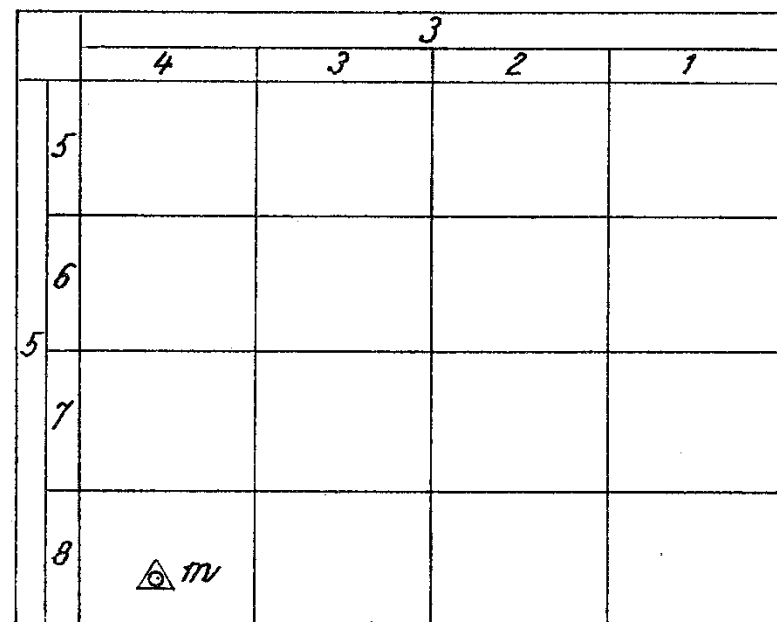
Zavedení metrické soustavy

- Klady map dekadických měřítek
1:1 250 a 1:625

1:1250

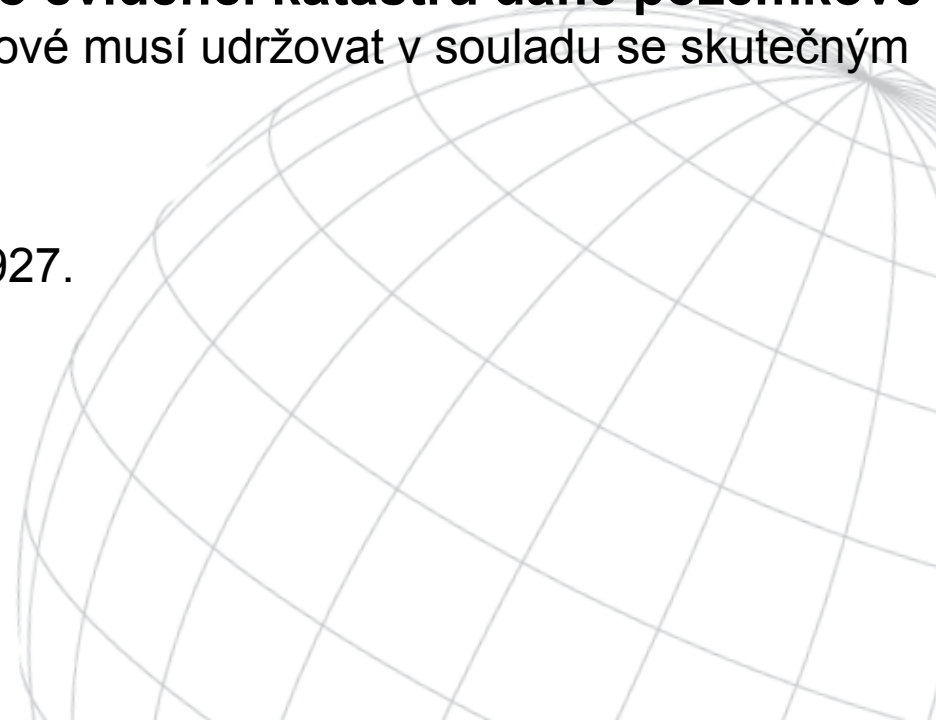

1:625

Katastr daně pozemkové 1883 - 1927

- Reambulace map stabilního katastru ukázala, že katastr může být brzy znehodnocen, nebude-li zajištěn systém jeho nepřetržitého doplňování a údržby.
- **Zákon ze dne 23.5.1883 č. 83 ř.z., o evidenci katastru daně pozemkové** proto nařídil, že se katastr daně pozemkové musí udržovat v souladu se skutečným a právním stavem.
- §23!!!
- Katastr daně pozemkové platil až do r.1927.

Katastr daně pozemkové 1883 – 1927

• **Zákon ze dne 12.července 1896 č. 121 ř.z.,**

• **revize katastru daně pozemkové**

- 1. Vyšetření všech trvalých změn vzdělávání, jakož i změn, které nastaly scelováním pozemků.
- 2. Odstranění nápadných nesrovnalostí v sazbách katastrálních výtěžků pro jednotlivé kultury ve vceňovacích okresech a okrscích.
- 3. Odstranění hrubých závad nebo mylných zápisů ve vtřídění jednotlivých pozemků i celých tratí se zřetelem k případným trvalým změnám ve složení půdy.
- Práce s revizí katastru spojené byly ukončeny v dubnu r. 1898. Daň pro rok 1897 byla předepsána již **na základě údajů nových pozemnostních archů**
- Od roku 1897 počínaje byl každý držitel pozemku povinen ohlásiti trvalou změnu vzdělávání během šesti neděl po jejím dokončení evidenčnímu geometrovi nebo bernímu úřadu. Nebyla-li ohlášená změna spojena se zvýšením katastrálního výtěžku, nastalo zvýšení daně pozemkové rokem následujícím. Nastalo-li změnou zvýšení výtěžku a byla změna včasně ohlášena, byla straně předepsána zvýšená daň až 11. rokem, čili daň pozemková zůstávala 10 roků nezvýšena.

Nové mapování, číselné zaměřování změn a vytyčování hranic

- měřická instrukce z roku 1887 – trigonometricko-polární instrukce
„Instruktion zur Ausführung der trigonometrischen und polygonometrischen Vermessungen. Behufs Herstellung neuer Pläne für die Zwecke des Grundsteuer-Katasters“
- zavedla číselné měření v metrické míře s připojením na body číselné triangulace, nové měřické odchylky

Údržba dosavadních sáhových měřítek

- nová měřická instrukce pro stolovou metodu 1907
„Instruktion zur Ausführung der Vermessungen mit Anwendung des Metisches“
- nahradila měřickou instrukci z roku 1865
- instrukce umožňovala nově mapovat pouze část katastrální obce